

Covid-19 Salgını Gölgesinde Suudi Arabistan ve Rusya'nın Petrol Fiyat Savaşı

Bülend Aydın ERTEKİN¹

Geliş Tarihi: 01.09.2020 | Kabul Tarihi: 10.10.2020

Öz: Suudi Arabistan ve Rusya arasında petrol fiyat savaşı ve Covid-19 salgınının yaratmış olduğu olumsuz etkiler sonucunda dünya petrol piyasaları derinden etkilenmiştir. Kriz döneminde, petrol ithal eden ülkeler için çok uzun yıllar sonra bir nimet gibi görünen petrolün birdenbire ucuzlaması bir avantaj olarak gözükmiştir. Ancak petrol talebinin küresel ekonomik durgunluktan dolayı azalması, uluslararası piyasaların olumsuz etkilenmesi ve sosyoekonomik kırılmalıkların Covid-19 salgını ile ivme kazanması küresel boyutta yaşanan olumsuzluklar buzdağının sadece görünmeyen yüzünü teşkil etmektedir. Bu çalışmanın amacı, biri OPEC üyesi diğeri OPEC üyesi olmayan iki dünya petrol üreticisi ve ihracatçısı ülkenin petrol üretim ve fiyat savaşlarıyla neden oldukları petrol fiyat savaşının Covid-19 salgını gölgesinde olumsuz etkisinin araştırılmasıdır. Çalışma kapsamında, Suudi Arabistan ve Rusya'nın rasyonel tercih teorisi kapsamında bir strateji uyguladığı varsayımından hareketle, gündeme ilişkin kronolojik haberler ve ilgili literatür incelenmiş ve uluslararası petrol fiyat endeksleri tablo ve grafikler ile gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Suudi Arabistan, Rusya, Petrol Krizi.

¹ Doç. Dr. Anadolu Üniversitesi, Basın ve Yayın Bölümü, Eskişehir, Türkiye.
ORCID No: 0000-0002-7578-0879. baertekin@anadolu.edu.tr

The Oil Price War between Saudi Arabia and Russia in the Shadow of the Covid-19 Pandemic

Abstract: Due to the oil price war between Saudi Arabia and Russia and the negative effects of the Covid-19 epidemic, global oil markets have been deeply affected. During the crisis, it seemed to be an advantage for the importing countries of suddenly cheaper oil perceived as a blessing after many years. However, the fall in demand for oil due to the global economic recession, the negative impact of international markets and the acceleration of socio-economic vulnerabilities with the Covid-19 epidemic are only the invisible side of the iceberg. The purpose of this study is to study the negative effects of the oil price war caused by oil production and the price wars of two world oil producers and exporters, one of which is a member of OPEC and the other which is not, in the shadow of the Covid-19 epidemic. As part of the study, based on the assumption that Saudi Arabia and Russia have applied a strategy within the framework of rational choice theory, chronological news and related documentation regarding the agenda have been examined and international oil price indexes are presented with tables and graphs.

Keywords: Covid-19, Saudi Arabia, Russia, Oil Crisis.

Giriş

Bu çalışmada, daha önce varmış oldukları 2019 Aralık ayındaki antlaşmaya rağmen Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki Covid-19 salgınının gölgesinde 2020 Mart ayında başlayan ilk ikili çatışma ve bu çatışmaya paralel olarak 2020 Nisan ayındaki antlaşma süreçleri içinde petrol piyasalarında meydana gelen fiyat dalgalanmaları incelenmektedir.

Kuramsal açıdan bakıldığında, bu örnek olayda, Rusya ve Suudi Arabistan çıkarlarını gözetmesi uluslararası birçoğu teoriye göre de açıklanabilmektedir. Rasyonel tercih teorisi² dışında, Rusya ve Suudi Arabistan bağlamında ortaya çıkan stratejik manevraların ülke bazında realizm³ ve liderler bazında da davranış bilimi teorilerine⁴ göre incelenmesi de söz konusudur.

Aynı şekilde, OPEC⁵'in tek başına bir uluslararası örgüt olarak uluslararası arenada etkisinin de "kurumsal teori"⁶ çerçevesinde ele alınarak incelenmesi söz konusudur. Petrol piyasalarını tek başına etkilemesiyle OPEC enerji, ekonomi ve para piyasalarında önemli bir katalizör rol oynamaktadır. OPEC'in dünya ekonomisini tedirgin edici görünen gücüne ilişkin eleştiriler kurumsal teorinin önemini ele alan incelemelerde de örnek olarak verilmektedir (Jönsson & Tallberg, 2001:4). Kurumsalcı-

² Suudi Arabistan ve Rusya'nın kendi çıkarlarını maksimize etme stratejilerini kapsar.

³ Suudi Arabistan ve Rusya'nın mevcut kriz veya çatışmada reel politikanın gereklerine göre hareket etmelerini kapsar.

⁴ Suudi Arabistan ve Rusya'nın mevcut durum ve koşullar gereği kendi çıkarlarını koruyacak davranış geliştirmeleri veya dünya krizinde çıkarlarından ödün vererek lider ve iyi devlet gözükmeye politikalarını kapsar.

⁵ Suudi Arabistan'ın etkin liderliği altında bulunan OPEC hükümetler arası uluslararası bir örgüt (IGO) olarak, bu petrol çatışması içinde önemli bir uluslararası aktördür.

⁶ Institutionalism.

lık (Institutionalism) teorileri de kendi içlerinde birçok dala ayrıldıklarını ve bunlar içinde “rasyonel tercih kurumsalcılığı”⁷ ve “yumuşak rasyonel tercih teorisi”⁸ şeklinde yaklaşımların uluslararası örgütlerin yapı, işlev ve önemlerini inceleyen kurumsalcılık⁹ teorilerinde ele alınmaktadır (Jönsson & Tallberg, 2001: 5, 19).

Öncelikli olarak, ülkelerin kendi çıkarlarını rasyonel tercih teorileri uyarınca korumaları ana hedefleri olup çıkarlarından ödün vermek zorunda kaldıklarında ise çıkarlarını optimum düzeyde tutmaya yönelik politikalar geliştirmek temel hedefleridir. Temel hedeflerin gerçekleşme olasılığı ise reel politikada ikili ilişkiler düzleminde (gerçekliğinde) ölçülmektedir. Bu reel politikaların uygulandığı reel oyun alanında, ikili ilişkilerin, karşılıklı bağımlılık veya asimetric bağımlılık esasına göre yürüyüp yürümediği görülmektedir.

Bu çalışma analizine katkı sağlayacak bir diğer görüş çerçevesinde, aktörlerin lider ve birey olarak¹⁰ davranış bilimine¹¹ göre hareket ettikleri bir olasılık olarak varsayılsa da bu türden bir varsayımın özellikle uluslararası ilişkiler alanında ölçülmesinin zor olduğunun belirtilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, konunun aktörü olan liderlerin, ülkelerinin ulusal çıkarları açısından “rasyonel tercih teorisine göre hareket ettikleri saptama ve öngörü açısından daha rasyonel bulunmaktadır.

⁷ Rational choice institutionalism

⁸ Soft rational choice theory

⁹ Institutionalism

¹⁰ He ne kadar petrol savaşı içinde görünen Rusya ve Suudi Arabistan devlet aktör konumunda iseler de Putin Rusya ve Suudi Arabistan adına veliaht prens Selman ülkelerini temsil etmişlerdir.

¹¹ Behaviorism

Olaya bu açıdan da bakılmasının nedeni Rusya ve Suudi Arabistan'ın iki farklı dünya ülkesi olarak petrol piyasasında ülkelerinin ulusal çıkarları açısından iki farklı davranış sergilemiş olmalarıdır. Birincisi, bir taraftan ABD'nin en sadık müttefiki ve diğer taraftan kurumsal bir örgüt olan OPEC'i temsil eden dünyanın ikinci büyük petrol üretici ülke Suudi Arabistan'ın ve ikincisi ise yine bir taraftan OPEC üyesi olmayan petrol ihraç eden ülkeler adına hareket eden dünyanın ikinci büyük denge gücü ve diğer taraftan yine dünyanın üçüncü büyük petrol üreticisi Rusya'nın bu "petrol savaşı veya fiyat savaşı" senaryosunda kozlarını reel politika koşulları içinde bir siyasal davranış sergilemiş olmalarıdır. Esasında her biri farklı bir kuram olarak görülse de ülkelerin kendi çıkarları kapsamında oyun kurmaları ve oyunda maksimum düzeyde kazanmaya çalışmaları veya büyük kazançlar elde edemediklerinde ise çıkarlarını optimum denge içinde kurgulama hedefi idealizm¹² dahil her bir teorisinin ana hedefini teşkil eder.

Çalışmanın sınırlılıkları kapsamında 6 Aralık 2019 ile Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki petrol üretim / fiyat krizinin başladığı Mart 2020 başı ve antlaşmanın sağlandığı Nisan 2020 aylarını kapsamaktadır. Covid-19 ve Suudi Arabistan arasında yaşanan petrol fiyat savaşı baz alınarak 2020 ve 2020 sonrası için yapılan petrol fiyat değerlendirmeleri bu çalışmada ele alınmamıştır.

¹² Örneğin, dünya barışını, ülkeler ve uluslararası örgütler arasındaki iş birliğini hedefleyen idealist yaklaşımlarda bile ana merkez bu ideallerin önerildiği gibi toplu kabul görmesidir.

Covid 19 Gölgesinde Petrol Krizinin Tarihçesi

6 Aralık 2019 Viyana Toplantısında Suudi Arabistan'ın liderliğinde OPEC ve OPEC üyesi olmayan ülkeler adına Rusya'nın almış olduğu ortak karar neticesinde (*OPEC: OPEC 177th Meeting concludes*, 2019), 1 Ocak 2020'den itibaren geçerli olan petrol üretimlerini azaltma kararı (*Opec and Russia confirm 500,000 barrels a day production cut - News for the Oil and Gas Sector*, 2019) uluslararası analistlere göre (Krauss, 2019) ilk etapta Rusya ve Suudi Arabistan'ın petrol fiyatlarını yükseltme amacına dayalı politikası olarak yorumlanmıştır. Petrol fiyatlarının düşmesi petrol ithal eden ülkeler için avantaj olsa da petrol ihraç eden ülkeler için bir dezavantaj olarak görülmektedir. Az üretim ve yüksek fiyat korelasyonu içinde, petrol ihraç eden ülkelerin daha fazla bir gelir elde etmesi önemli bir stratejidir.

Petrol piyasasında, üretim miktarının azaltılmasına paralel olarak yoğun talep ile piyasa fiyatının yükselmesi üzerine kurulu bu sektörel arz-fiyat makası ile Suudi Arabistan ve Rusya daha fazla kâr elde etmeyi hedeflemektedirler. Prensipde iki ayrı kutup ve iki ayrı dünya görüşüne sahip ülke olmalarına rağmen izledikleri reel politika ve rasyonel tercih kuramlarına göre, bu iki petrol üreticisi ülkenin antlaşmalarının temel hedefi, her birinin ulusal çıkarlarını korumayı hedeflemiş olmalarıdır.

Bu çerçevede, Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki ittifak sinyalleri 2018 yılında orta vade üzerine kurgulanarak on yıldan yirmi yıla kadar uzanacak bir dönemi hedeflemiştir (*Saudi Arabia and Russia consider 10 to 20 year oil alliance | Russia News | Al Jazeera*, 2018).

Petrol üretiminin azaltılması politikasının amacı, petrol üreten ülkeler için bir taraftan petrole dayalı enerji kaynaklarına ülke bazında daha uzun yıllar sahip olabilme ve bu zaman zarfında da yüksek ekonomik değeri olan bu ihraç ürününün satışından elde edilen gelirin mümkün olduğunca operasyon fiyatının yüksek fiyat ile gerçekleştirilmesidir. Özellikle uluslararası ticaretten elde ettiği gelirin büyük kısmını ham petrol satışından elde eden Suudi Arabistan ve 1991 sonrası, dünya dengelerinde yeniden rol almaya çalışan Rusya için sahip olduğu doğal gaz satışı dışında petrol ihracatı önemli bir gelir kaynağıdır.

Bu reel durumun farkında olan biri OPEC diğeri OPEC üyesi olmayan bu iki büyük petrol üreticisi ülke (Suudi Arabistan ve Rusya) ilkesel olarak 6 Aralık 2019 Viyana toplantısında önceki ikili görüşmeleri de temel alarak anlaşmış olsalar da bu anlaşmanın ilk krizi Mart 2020'de kendisini göstermiştir (Standish ve Johnson, 2020). İlk etapta Suudi Arabistan'ın Rusya ile olan prensip anlaşmalarına rağmen, petrol üretimini azaltma yerine aksine artırımına gidilmesine yönelik tavrı ile başlayan kriz Nisan ayının başında Rusya ile Suudi Arabistan arasındaki anlaşma ümitlerini azaltmış ve Rusya'nın Suudi Arabistan karşısında Orta-Doğu'da kaybettiğine ilişkin analizler yapılmıştır (Cook, 2020).

Bu analizler daha kesinlik kazanmadan Rusya ve Suudi Arabistan öngörülen bu olumsuz tablonun aksine daha önce prensipler üzerinde antlaştıkları gibi, petrol üretiminin azaltılması konusunda tekrar anlaşmaya varmışlardır. Bu durum ise üretimi kısma veya artırma stratejilerinden çok Batı medyası

tarafından Rusya ve Suudi Arabistan arasındaki bir “fiyat savaşı” olarak tanımlanmıştır (Blas ve Bloomberg, 2020).

Rusya ile Suudi Arabistan aralarında anlaşmış gözükse de bu anlaşmaya petrol piyasası çekinceli yaklaşmakta olup, Rusya ve Suudi Arabistan arasında hâlihazırda askıda kalan çatışmanın devam edeceği belirtmektedir (*Report: Saudi Arabia, Russia continue oil dispute despite ‘truce’ – Middle East Monitor*, 2020). 2020’nin ilk yarıyıllı içinde normale dönmüş gibi gözükken Rusya ve Suudi Arabistan arasındaki çatışmayı Covid-19 adı ile tanınan “coronavirus” salgını tetiklemiştir (Ward, 2020).

Covid-19 salgınının yarattığı küresel boyuttaki iktisadi krize karşı Suudi Arabistan’ın almaya çalıştığı koruyucu önlemlerin Rusya’nın ulusal ve küresel stratejileri ile çatışması neticesinde (*Is the oil price war between Saudi Arabia and Russia ending? | Russia | Al Jazeera*, 2020) başlayan krize ABD başkanı Trump da müdahil olmuştur.

Trump ABD başkanı seçildiği tarihten Covid-19 salgınının küresel boyuta ulaştığı döneme kadar sürekli olarak petrol fiyatlarının yüksek olmasından şikâyet etmiş ve petrol üretiminin artırılmasını savunmuştur. Ancak petrol fiyatlarının, Covid-19 salgınının yarattığı talep daralması krizi ve piyasada yer tutmaya çalışan Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki belirsiz petrol savaşından olumsuz etkilenmesi ile çok sert bir şekilde düşmesi ve petrol hisselerinin dibe vurması neticesinde, Trump taraflardan üretim kısıtlamasına gidilmesini istemiştir. Oysa Trump’ın önceki yıllarda petrol fiyatlarının her zaman yüksek olduğuna ve fiyatların düşük olmasına yönelik bir sürü eleştirisi ve doğrudan müdahalesi olduğunun da unutulmaması ge-

rekmetektedir. Trump taraflardan günlük 10 ila 15 milyon varillik üretim kesintisi yapmalarını önermiştir (*Is the oil price war between Saudi Arabia and Russia ending? | Russia | Al Jazeera*, 2020). Dünyanın 2. ve 3. büyük petrol üreticisi olan Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki fiyat veya petrol savaşının petrol fiyatlarının istenilen seviyenin çok altına düşmesine neden olması ve petrol hisselerini altüst etmesi Amerikan enerji piyasasının olumsuz etkilenmesine neden olmuştur (Meliksetian, 2020).

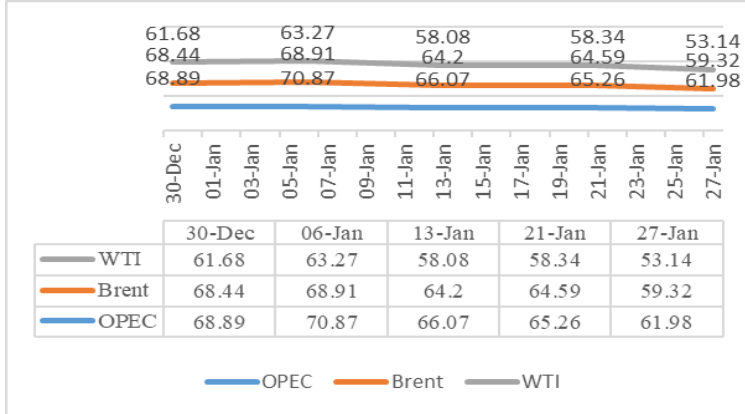
6 Aralık 2019 OPEC Üyesi ve OPEC Üyesi Olmayan Ülkelerin Bakanlar Toplantısı Sonrası Uluslararası Petrol Piyasaları

6 Aralık 2019 tarihli 7. OPEC ve OPEC olmayan Bakanlar toplantısında daha önce OPEC Konferansının 175. toplantısında ve 5. OPEC ve OPEC olmayan Bakanlar toplantılarında kararlaştırıldığı gibi petrol üretiminde yapılan ek düzenleme seviyesinin 500 tb / gün olmasına karar verilmiştir. Bu toplantıda alınan diğer karar kapsamında bu üretim azaltma seviyesinin toplam 1,7 mb / gün'e ulaşması hedeflenmiştir. Bu ek düzenlemenin dışında başta Suudi Arabistan olmak üzere bazı katılımcı ülkeler ek gönüllük esasına göre katkı vererek üretim azaltma düzenlemesinin 2,1 mb /gün'e ulaşılması planlanmıştır. 7. OPEC ve OPEC üyesi olmayan Bakanlar toplantısının bu ilgili düzenleme kararlarınının 1 Ocak 2020 tarihinden itibaren geçerli olmasına İş birliği Bildirgesine¹³ katılan her ülke tarafından tam olarak uyulacağına oy birliği ile taahhüt edilmiştir (*OPEC: The 7th OPEC and non-OPEC Ministerial Meeting concludes*, 2019).

¹³ Declaration of Cooperation

Doğal olarak bu antlaşma konusunda iş birliğine varan başta Suudi Arabistan ve Rusya'nın ana hedefi uluslararası petrol fiyatlarını yükselmesini sağlayarak, ülkeleri için önemli bir ihraç ürünü olan petrol satışından sağlayacakları geliri ve kazanç paylarını yükseltme stratejisi izlemişlerdir (Ambrose, 2019). Petrol piyasalarını ilgilendiren bu kararın ise daha çok Suudi Arabistan'ın OPEC üzerindeki baskı sonu alındığı analizleri uluslararası piyasalarda hakim olmuştur (Smith vd., 2019).

Grafik 1. WTI, Brent ve OPEC Petrol Varil Fiyatları (ABD doları) (30 Aralık 2019-27 Ocak 2020)

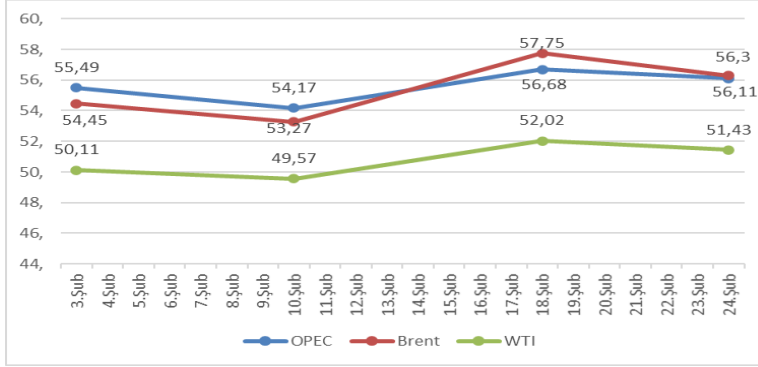
Kaynak: *Crude oil prices weekly December 2019 to April 2020* | Statista. (2020). Statista. <https://www.statista.com/statistics/326017/weekly-crude-oil-prices/>

Grafik 1'de görüldüğü gibi, OPEC petrol fiyatı 30 Aralık 2019 itibariyle 68,89 ABD doları¹⁴ olan fiyat 27 Ocak 2020'de 61,98 dolardır. Brent petrol fiyatı 30 Aralık'ta 68,44 iken 27 Ocak 2020'de 59,32 seviyesine inmiştir. ABD piyasasında önemli bir ölçek olan WTI (Western Texas Intermediate) fiyatı 30 Aralık'ta 61,68 iken 27 Ocak 2020'de 53,14'e inmiştir. Grafik 1'de verilere göre, petrol fiyatlarındaki ilk dalgalanma hareketi 6 Aralık 2019

¹⁴ Bundan metin içinde sadece dolar olarak ifade edilecektir.

OPEC ve OPEC Üyesi Olmayan Ülkelerin almış olduğu karar neticesinde etki yarattığı görülmektedir. Ancak fiyatlar üzerindeki bu etki Şubat, Mart ve Nisan 2020 ayları ile karşılaştırıldığında yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 2. WTI, Brent ve OPEC Petrol Varil Fiyatları (ABD doları) (3 Şubat -24 Şubat 2020)

Kaynak: Crude oil prices weekly December 2019 to April 2020 | Statista. (2020). Statista. <https://www.statista.com/statistics/326017/weekly-crude-oil-prices/>

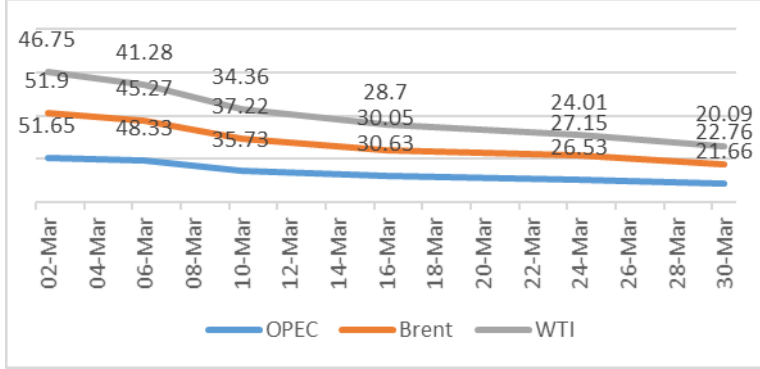
Grafik 2’de OPEC petrol fiyatının şubat ayı başında 55,49 ve şubat sonunda ise 56,11 dolar arasında seyrederken, Brent fiyatlarının OPEC fiyatlarına göre kısmen aynı paralelde hareket etmektedir. Ancak ABD piyasalarını doğrudan ilgilendiren WTI fiyatlarında hem OPEC hem de Brent petrol fiyatlarına göre düşme görülmektedir.

Covid-19 Döneminde Suudi ve Rusya Arasında Başlayan Petrol Savaşının Petrol Piyasaları Üzerindeki etkisi

Grafik 3’teki veriler gösterdiği gibi, Covid-19 salgınının ilk dünyada kademeli olarak olumsuz etkisiyle Ocak 2020’den itibaren özellikle Asya’da ve Dünya’nın diğer bölgelerinde talep azalması yaşanmıştır. Ek olarak ABD ve diğer uluslararası piyasaları olumsuz yönde etkileyen Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki çatışması da OPEC, Brent ve WTI petrol fiyatlarının

Mart 2020 başından sonuna kadar sert bir düşüş ile yarıya inmiştir. Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki petrol savaşının olumsuz etkisiyle petrol fiyatları ilk etapta %25 oranında değer kaybına uğramıştır (Kern, 2020).

Grafik 3. WTI, Brent ve OPEC Petrol Varil Fiyatları (ABD doları) (2 Mart -30 Mart 2020)

Kaynak: *Crude oil prices weekly December 2019 to April 2020* | Statista. (2020). Statista. <https://www.statista.com/statistics/326017/weekly-crude-oil-prices/>

Mart başında 51,65 dolar olan OPEC fiyatı, 21,66'a gerilerken, Brent petrol fiyatı 51,9'dan 22,76 ve WTI fiyatı ise 46,75'ten 20,09'a inmiştir. Her zaman için petrol fiyatlarının yüksek olduğundan şikayet eden Trump, ABD petrol piyasasının çok derinden etkilenmesi sonucu petrol fiyatlarının yükselmesine katkı sağlamak için Suudi Arabistan'ın aksine Rusya'nın üretim azaltma talebine uygun şekilde günde 10 ile 15 milyon varil üretim kesintisinin yapılmasını OPEC'ten istemiştir (*Is the oil price war between Saudi Arabia and Russia ending?* | Russia | Al Jazeera, 2020).

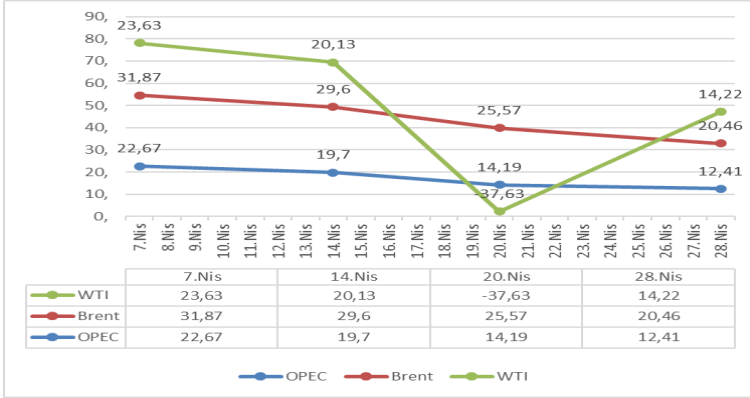
Nisan başında OPEC üyesi Suudi Arabistan'ın Rusya ile arasındaki petrol savaşının bir antlaşma ile sonuçlanacağı konusunda piyasalar ümitsiz iken (*Oil jittery as Saudi Arabia-Russia*

talks delayed - BBC News, 2020) taraflar birkaç gün sonrasında petrol savaşını bitirecek olan antlaşmaya varmışlardır (Blas vd., 2020). Her iki tarafında müdahil olduğu bu çatışma petrol fiyatları üzerinde büyük bir baskı yaratmıştır (Ghaddar & Payne, 2020).

Hansen'in analizine göre, taraflar arasında haftalarca süren anlaşmazlık ve Covid-19'un neden olduğu talep azalması piyasaların çökmesine neden olmuştur (Hansen, 2020). Suudi Arabistan ve Rusya arasındaki Nisan ayındaki anlaşmaya rağmen, bu petrol fiyatı anlaşmazlığının sadece durduğu ancak bitmediği ileri sürülmüştür (Mammadov, 2020). Benzer diğer bir görüşe göre de mevcut durumun sadece Suudi Arabistan ve Rusya arasında bir ateşkes olduğu ve bu anlaşmanın uzun sürmeyeceği yönündedir (Lee, 2020).

Bu çerçeve içinde yapılan analizlere ek olarak, Grafik 4'teki verilerde zaten petrol piyasa fiyatlarının nasıl mevcut ortam ve çatışmalardan olumsuz etkilenerek düştüğü görülmektedir. Bu çatışmadan önce en çok WTI piyasası etkilenmiş ve 20 Nisan 2020'de WTI endeksi -37,63'e kadar düşmüştür. Aslında bu petrol üretim azaltma düzenlemesi veya fiyat çatışması sonunda geçici bir anlaşmaya bağlanmış olsa da dünyanın ekonomik durgunluk yaşadığı ve insanlığın salgın ile mücadele ettiği bir zamanda taraflar için stratejik açıdan hiç de uygun bir zaman zarfında olmamıştır.

Grafik 4. WTI, Brent ve OPEC Petrol Varil Fiyatları (ABD doları) (7 Nisan- 28 Nisan 2020)

Kaynak: *Crude oil prices weekly December 2019 to April 2020* | Statista. (2020). Statista. <https://www.statista.com/statistics/326017/weekly-crude-oil-prices/>

Sonuç

Mart 2020’de Suudi Arabistan ve Rusya arasında başlayan ve Nisan ayı içinde çözüme kavuşmakla birlikte ilerideki çatışma risklerini de içinde saklayan kriz doğrudan petrol piyasalarını etkilemiştir. Petrol piyasaları bu iki ülke arasında yaşanan krizin dışında ayrıca daha da etkin bir şekilde Çin’de başlayıp 2020 yılı içinde kontrol edilemeyen Covid-19 salgınından da doğrudan olumsuz etkilenmiştir.

Covid-19 salgınına bağlı küresel boyutta yaşanan sosyoekonomik durgunluk ve kırılganlık durumunun sürmesi özellikle 2020 içinde petrol piyasalarının istikrarlı hareket etmesini engellemiştir. 2020 yılını baz alan ileriki yıllara ilişkin tahminler de doğal olarak petrol fiyatlarının yüksek seviyelere yakın bir zaman dilimi içinde ulaşamayacağı şeklinde yoğunlaşmaktadır.

Covid-19 salgınının özellikle Haziran 2020’ye kadar yoğun bir şekilde dönemde petrol talebinin azalması sonucu etki-

lenen petrol piyasaları bir taraftan Suudi Arabistan ve Rusya arasında yaşanan günlük üretim miktarı ve fiyat çatışması sonucu düşmüştür. Fiyatların halen istenilen seviyelerde olamaması Covid-19 salgının ve Suudi Arabistan ve Rusya arasında yapılan antlaşmanın güven yaratmamasından kaynaklanmaktadır. Petrol fiyatlarının artması ve petrol piyasalarının yeniden istikrarı yakalaması ise öncelikle Covid-19 salgının tamamen veya büyük ölçüde kontrol alınması ve küresel ekonominin durgunluktan çıkmasıyla mümkün olacaktır.

Kaynakça

- Ambrose, J. (2019, December 6). *Opec to slash oil production to help prop up prices* | Business | The Guardian. <https://www.theguardian.com/business/2019/dec/06/opec-agrees-oil-production-cut-to-help-prop-up-prices>
- Blas, J. ve Bloomberg. (2020, April 14). *Trump's oil deal: How the Saudi-Russia price war ended* | Fortune. <https://fortune.com/2020/04/14/trump-oil-deal-inside-story-saudi-arabia-russia-price-war-ended/>
- Blas, J., El Wardany, S., & Smith, G. (2020, April 9). *Saudi Arabia and Russia end their oil-price war with output cut agreement*. World Oil. <https://www.worldoil.com/news/2020/4/9/saudi-arabia-and-russia-end-their-oil-price-war-with-output-cut-agreement>
- Cook, S. A. (2020, April 9). *Russia Is Losing the Oil War Against Saudi Arabia – and the Middle East*. <https://foreignpolicy.com/2020/04/09/russia-saudi-arabia-oil-price-war-middle-east/>

Crude oil prices weekly December 2019 to April 2020 | Statista.
(2020). Statista.

<https://www.statista.com/statistics/326017/weekly-crude-oil-prices/>

Ghaddar, A., & Payne, J. (2020, April 5). *Oil prices under pressure from Saudi-Russia dispute, but tariffs provide support - The Globe and Mail*. The Globe and Mail.
<https://www.theglobeandmail.com/business/international-business/article-oil-prices-set-to-open-lower-due-to-saudi-russia-row/>

Hansen, S. (2020, April 9). *Saudi Arabia And Russia Agree To Historic Oil Production Cuts, But They May Not Be Enough To Rescue The Market*. Forbes.
<https://www.forbes.com/sites/sarahhansen/2020/04/09/saudi-arabia-and-russia-agree-to-historic-oil-production-cuts-but-they-may-not-be-enough-to-rescue-the-market/#6284f59d641a>

Is the oil price war between Saudi Arabia and Russia ending? | Russia | Al Jazeera. (2020, April 3). Aljazeera.Com.
<https://www.aljazeera.com/programmes/insidestory/2020/04/oil-price-war-saudi-arabia-russia-200403194255695.html>

Jönsson, C., & Tallberg, J. (2001). *Institutional Theory in International Relations*. Lund University,
<https://portal.research.lu.se/portal/files/6355177/625444.pdf>

Kern, M. (2020, March 8). *Oil Prices Crash 25% As Oil War Begins* | OilPrice.com. <https://oilprice.com/Energy/Energy-General/Oil-Prices-Crash-20-As-Oil-War-Begins.html>

- Krauss, C. (2019, December 5). *OPEC and Russia Agree to Cuts in Oil Production to Push Up Prices - The New York Times*.
<https://www.nytimes.com/2019/12/05/business/opec-oil-production-cuts.html>
- Lee, J. (2020, April 14). *The Historic Oil Price Truce Won't Last - The Washington Post*. The Washington Post.
https://www.washingtonpost.com/business/energy/the-historic-oil-price-truce-wont-last/2020/04/12/f635505c-7c82-11ea-a311-adb1344719a9_story.html
- Mammadov, R. (2020, April 16). *Saudi-Russia Oil Price War – Paused, but Not Over – BRINK – News and Insights on Global Risk*. Brink. <https://www.brinknews.com/saudi-arabia-russia-oil-price-war-paused-but-not-over/>
- Meliksetian, V. (2020, April 27). *Saudi Arabia And Russia Fight Bitter Market Share Battle As Oil Prices Collapse | OilPrice.com*. Oilprice.Com.
<https://oilprice.com/Energy/Crude-Oil/Saudi-Arabia-And-Russia-Fight-Bitter-Market-Share-Battle-In-Collapsing-Oil-Marke.html>
- Oil jittery as Saudi Arabia-Russia talks delayed - BBC News*. (2020, April 6). BBC. <https://www.bbc.com/news/business-52178834>
- OPEC: OPEC 177th Meeting concludes*. (2019, December 6). Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC).
https://www.opec.org/opec_web/en/press_room/5794.htm
- OPEC: The 7th OPEC and non-OPEC Ministerial Meeting concludes*. (2019, December 6). OPEC, Vienna, Austria.

https://www.opec.org/opec_web/en/press_room/5797.htm

Opec and Russia confirm 500,000 barrels a day production cut - News for the Oil and Gas Sector. (2019, December 6).

<https://www.energyvoice.com/oilandgas/213588/opec-and-russia-confirm-500000-barrels-a-day-production-cut/>

Report: Saudi Arabia, Russia continue oil dispute despite 'truce' - Middle East Monitor. (2020, April 22).

<https://www.middleeastmonitor.com/20200422-report-saudi-arabia-russia-continue-oil-dispute-despite-truce/>

Saudi Arabia and Russia consider 10 to 20 year oil alliance | Russia News | Al Jazeera. (2018, March 28).

<https://www.aljazeera.com/news/2018/03/saudi-arabia-russia-10-20-year-oil-alliance-180328084728350.html>

Smith, G., Hordern, A., Hurst, L., & Razzouk, N. (2019, December 6). *OPEC+ agrees to redistribute oil cuts under Saudi pressure.*

<https://www.worldoil.com/news/2019/12/6/opecplus-agrees-to-redistribute-oil-cuts-under-saudi-pressure>

Standish, R., ve Johnson, K. (2020, March 14). *Making Sense of the Saudi-Russian Oil War.*

<https://foreignpolicy.com/2020/03/14/oil-price-war-russia-saudi-arabia-no-end-production/>

Ward, A. (2020, March 9). *The Saudi Arabia-Russia oil war sparked by coronavirus, explained - Vox.*

<https://www.vox.com/2020/3/9/21171406/coronavirus-saudi-arabia-russia-oil-war-explained>